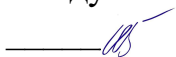

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**Навчально-науковий інститут Архітектури,
містобудування та дизайну
Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну**

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

 Олена ОЛЕНІНА

«24» червня 2026 р.

Реєстраційний № 19

«24» червня 2026 р.

СЕРІЯ БАРЕЛЬЄФІВ ДЛЯ ЗООПАРКУ

Кваліфікаційна робота студентки
групи ОМ-2022-1

ступінь вищої освіти «бакалавр»
спеціальності 023 – Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Освітньої програми «Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Данилова Людмила Леонідівна

Керівник: доцент

Вінтаєва Н.С.

(підпис) (прізвище, ініціали)

Рецензент: к. арх., доцент

Дзюбенко П.О.

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ПАННО.....	7
1.1. Історія розвитку барельєфа та його роль в архітектурному середовищі	7
1.2. Анімалістичний жанр у декоративно-прикладному мистецтві	9
1.3. Специфіка розміщення художніх творів в інтер'єрах адміністративних будівель зоопарку.....	11
1.4. Дослідження аналогів у творчості сучасних майстрів рельєфної та анімалістичної пластики.....	13
1.5. Порівняльний аналіз художньо-пластичних рішень у творчості майстрів.....	15
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТИВНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ПРОЄКТУ.....	18
2.1. Розробка композиційних ескізів («Лев», «Тигр», «Леопард») серії барельєфів для зоопарку.....	18
2.2. Аналіз та підбір матеріалів: основа - плита QSB, матеріал виконання – паста/шпаклівка (пластична маса для виконання барельєфів на основі гіпсових компонентів).....	20
2.3. Технологія виконання низького барельєфа: етапи роботи та інструменти.....	21

Висновки до розділу 2.....	24
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ	
3.1. Процес виготовлення та декорування панно.....	26
3.2. Розрахунок витрат матеріалів та собівартості виробів.....	26
3.3. Екологічні та ергономічні вимоги до готових виробів.....	27
Висновки до розділу 3	29
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
ДОДАТКИ (<i>фотофіксація етапів роботи, специфікація матеріалів, фото тварин</i>).....	34

ВСТУП

Актуальність теми: актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю пошуку нових візуально-пластичних засобів для репрезентації екологічної місії та статусу сучасних природоохоронних установ, зокрема через інтеграцію монументального мистецтва в простір їхніх адміністративних корпусів та залів (приміщень) для відвідувачів. Вибір серії барельєфів із зображенням анімалістичних портретів хижаків (сімейства котячих — тигра, лева та леопарда — є глибоко актуальним, оскільки ці тварини є головними хижаками трьох різних континентів (Азії, Африки та Америки) і виступають ключовими індикаторами та регуляторами природного здоров'я глобальних екосистем.

У часи гострої глобальної екологічної кризи створення подібних об'єктів (зокрема — об'ємних барельєфів) що зображують тварин, перетворює інтер'єр будівель та екстер'єр природоохоронних установ (зокрема таких як стіни адміністрації або зали для відвідувачів) на потужний інструмент впливу на свідомість зацікавлених осіб..., так би мовити - візуальний маніфест збереження світової різноманітності природи, відповідальності людини за наслідки наступу прогресу на дику природу, відповідальності за урбанізацію природних територій сучасними мегаполісами (та як наслідок цього – втрата для представників тваринного світу природних місць їхнього життя).

Вибір барельєфу як художньої форми - актуальний через його тривимірність, об'ємність зображення та створення відчуття тактильності навіть тільки при зоровому візуальному контакті глядача з художніми роботами барельєфного панно. На відміну від плаского живопису, рельєф взаємодіє з реальним світлом і тінями інтер'єру, динамічно створюючи ефект живої присутності та природньої сили тварин.

Разом ця тріада великих котячих, що складає серію (триптих) – створює універсальний художній код, який проявляє місію, її важливість (показує те що людина, як розумна істота бачить велич, гідність Природи, необхідність

врахування інтересів тваринного світу та відображає глобальний географічний масштаб діяльності зоопарку, транслює відвідувачам та глядачам ідеї природного балансу, необхідності, обов'язковості та безальтернативної цінності збереження флори і фауни дикої Природи.

Мета роботи: дослідження сучасних підходів, методів та засобів створення анімалістичних образів та застосування їх у серії барельєфів для зоопарку.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні завдання:

1. Проаналізувати історичні та сучасні тенденції використання барельєфа в інтер'єрах громадських будівель.
2. Вивчити анатомічні та пластичні особливості голови лева, тигра та леопарда.
3. Обґрунтувати вибір матеріалів (плита QSB, плита ДСП, паста/маса/шпатлівка) та техніки виконання.
4. Розробити ескізи та композиційне рішення для кожного барельєфу серії в цілому.
5. Виконати практичну реалізацію проєкту (перенесення малюнка, створення барельєфа, фінішна обробка).
6. Здійснити економічний розрахунок собівартості виробів.
7. Підвести підсумки кваліфікаційної роботи.

Об'єкт кваліфікаційної роботи: анімалістичний барельєф як вид декоративного мистецтва.

Предмет кваліфікаційної роботи: створення анімалістичних образів хижаків в серії барельєфів для інтер'єру адміністративного корпусу зоопарка.

Методи дослідження: у роботі застасовано комплекс методів, серед яких мистецтвознавчий та навчально-методичний аналіз

- **Теоретичні:** аналіз мистецтвознавчої та навчально-методичної літератури, вивчення аналогів.
- **Практичні:** формоутворення, художнє виконання, створення об'ємів та рельєфів/контррельєфів на площині кожного панно, макетування, текстурування та тонування поверхонь.

Структура та обсяг роботи: пояснювальна записка складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 33 сторінки друкованого тексту (без урахування додатків), ілюстративний матеріал.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО - МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ ПАННО

1.1. Історія розвитку барельєфа та його роль в архітектурному середовищі

Рельєф на плоскій поверхні - як самобутній вид образотворчого мистецтва, посідає проміжне але надзвичайно важливе місце між повністю об'ємною (круглою) скульптурою та графічним плоским безрельєфним зображенням. Сам рельєф гармонійно поєднує в собі тривимірне об'ємне моделювання форми з площинним, двовимірним вирішенням зображення навколишнього простору. Протягом усієї історії мистецтва еволюція рельєфних зображень демонструє їхній нерозривний, генетичний зв'язок із архітектурним середовищем та поверхнею стіни. Починаючи з епохи палеоліту, коли первісні художники висікали перші контури тварин на скелях, максимально використовуючи природний рельєф і виступи каменю, цей вид пластики виконував комунікативну, сакральну (фото 1), а згодом і суто естетичну функції.

У мистецьких культурах Стародавнього Єгипту, Ассирії та Вавилону рельєфні композиції перетворилися на головний засіб монументального декорування величних храмів і палаців. Саме у цей давній період сформувалися перші фундаментальні закони архітектоніки, які вимагали повного підпорядкування пластичних об'ємів загальній конструктивній структурі будівлі (фото 2, фото 3). Давньогрецьке мистецтво класичного та елліністичного періодів вивело рельєф на абсолютно новий рівень анатомічної точності, динаміки та композиційної свободи. Саме тоді в художній практиці чітко диференціювалися основні види рельєфної пластики. Низький рельєф, відомий як барельєф, характеризується тим, що об'ємне

зображення виступає над площиною основи менш ніж на половину власного об'єму, делікатно взаємодіючи з поверхнею. Високий рельєф, або горельєф, передбачає значне винесення форми вперед, коли фігури виступають більше ніж на половину свого об'єму і часом майже повністю відокремлюються від стіни (фото 7, фото 8, фото 9). Також існував врізаний рельєф, або койланогліф, у якому контури ліній заглиблювалися безпосередньо в товщу матеріалу, що було зумовлено яскравим єгипетським сонцем, яке створювало чіткі графічні тіні (фото 10).

Епоха Відродження збагатила рельєфну пластику відкриттям і впровадженням законів лінійної та повітряної перспективи. Видатні італійські майстри навчилися створювати дивовижну ілюзію глибокого багатопланового простору на мінімальній товщині матеріалу, що згодом отримало теоретичну назву живописного або сплющеного рельєфу.

У наступні періоди бароко, рококо та класицизму барельєф став невід'ємною частиною оформлення внутрішніх інтер'єрів палаців та урядових споруд, де він зазвичай виконував роль головного композиційного та смислового акценту наддверних просторів, фризів чи плафонів.

У двадцятому та двадцять першому століттях архітектурне середовище зазнало кардинальних змін під впливом розвитку нових будівельних технологій та панування лаконічних стилістичних напрямків, таких як конструктивізм, мінімалізм і хай-тек. Традиційний монументальний настінний рельєф поступово трансформувався в більш мобільні, автономні та камерні форми, серед яких особливе місце посіли декоративні панно. Сучасний низький барельєф в інтер'єрі сьогодні розглядається як ефективний засіб гуманізації штучного простору. Він покликаний ліквідувати монотонність великих гладких стін та наділити приміщення індивідуальним візуальним кодом. Сучасна інтер'єрна пластика активно взаємодіє з потоками світла. Завдяки мінімальній висоті нарощеного шару, яка варіюється від кількох міліметрів до трьох сантиметрів, гра світла і тіні стає надзвичайно м'якою, тонкою та нюансованою (фото 11).

1.2. Анімалістичний жанр у декоративно-прикладному мистецтві

Анімалізм справедливо вважається одним із найдавніших і найбільш фундаментальних жанрів у світовому образотворчому мистецтві, адже його коріння сягає часів первісних мисливських культів та ритуалів. Зображення представників фауни завжди поєднувало в собі гостру життєву спостережливість художника та глибокий релігійний, міфологічний чи державний символізм, притаманний для конкретної історичної епохи.

У галузі декоративно-прикладного мистецтва анімалістичний жанр пройшов складний шлях історичного розвитку, трансформувавшись від магічного тотемізму та умовного, орнаментального звіриного стилю давніх скіфів до реалістичного відтворення складних анатомічних форм у мистецтві класицизму та витонченої декоративної стилізації в епоху модерну.

Художня специфіка втілення образів великих хижаків родини котячих, зокрема лева, тигра та леопарда, базується на їхній багатій і багатогранній культурній асоціації, яка формувалася протягом тисячоліть у різних цивілізаціях світу. Образ лева традиційно виступає в мистецтві як загальноприйнятий символ вищої державної влади, мудрості, закону, шляхетності та непохитної справедливості. У пластичному мистецтві зображення лева найчастіше тяжіє до вираженої монументальності, статичності, спокійної величі та репрезентативності, а його пишна грива створює потужний і складний декоративний об'єм, який допомагає автору чітко структурувати композицію навколо центру.

Натомість образ тигра є втіленням нестримної природної енергії, фізичної сили, пристрасті, військової доблесті та безкомпромісної могутності. Його присутність у художньому творі завжди вносить у загальну композицію відчуття прихованої динаміки, внутрішньої напруги та експресії. Смугасте забарвлення шкіри тигра в умовах монохромного або малоколірного рельєфу вимагає від скульптора серйозного графічного

та текстурного переосмислення, що реалізується через майстерне чергування абсолютно гладких і глибоко фактурних площин. Образ леопарда, у свою чергу, символізує надзвичайну швидкість, природну грацію, гнучкість, таємничість та витончену красу. Пластична мова зображення леопарда є більш делікатною та вишуканою, а характерний плямистий рисунок його хутра ставить перед майстром складне завдання тонкого нюансування поверхні за допомогою дрібного, точкового фактурного моделювання шпатлівки.

При проектуванні та створенні серії барельєфних панно особливого значення набуває композиційне фокусування на крупному плані, тобто безпосередньо на мордах тварин, зображених в анфас або у три чверті повороту. Побудова такого специфічного портрета тварини в рельєфі вимагає від автора глибоких і детальних знань у галузі пластичної анатомії. Художник зобов'язаний бездоганно врахувати конструктивну основу черепа, що включає надбрівні дуги, перенісся та вилиці, а також точно відтворити природний напрямок росту шерсті, який безпосередньо формує напрямок рельєфного об'єму. Окрім того, надзвичайно важливо правильно надати акцент архітектоніці вібрисних подушок і специфічну форму носового дзеркала, оскільки ці елементи відповідають за впізнаваність виду. Головним же композиційним, смисловим та емоційним центром кожного панно стає вираз очей тварини, який передає характер і внутрішній стан хижака. Сучасний анімалістичний рельєф свідомо уникає сліпого, механічного копіювання фотографічних деталей, віддаючи перевагу методу художньої стилізації, який полягає у виявленні головних пластичних об'ємів, узагальненні другорядних елементів та посиленні декоративних якостей матеріалу для органічної інтеграції образу дикої природи в архітектуру інтер'єру.

1.3. Специфіка розміщення художніх творів в інтер'єрах адміністративних будівель зоопарку

Гостьове приміщення адміністративного корпусу сучасного зоопарку є особливим типом громадського простору, який одночасно поєднує в собі чітку ділову функцію, пов'язану з роботою менеджменту, фінансових служб і наукових співробітників, та репрезентативну функцію, спрямовану на прийом офіційних делегацій, міжнародних партнерів, спонсорів та звичайних відвідувачів чи просто глядачів установи. Художнє оформлення такого інтер'єру має бути стриманим, лаконічним і презентабельним, але водночас воно повинно чітко й виразно транслювати унікальну специфіку, філософію та головну гуманістичну місію зоопарку, яка полягає у збереженні біорізноманіття планети та вивчення дикого тваринного природного світу.

Комплекс художньо-естетичних, ергономічних та технічних вимог до інтеграції серії декоративних панно в таке середовище включає кілька взаємопов'язаних аспектів. Насамперед, вибір форми правильного квадрата та фіксованого модульного розміру шістдесят на шістдесят сантиметрів для кожного з трьох проєктованих панно є повністю виправданим із точки зору дизайну середовища. Квадрат є найбільш стійкою, урівноваженою та гармонійною геометричною фігурою, яка легко адаптується до будь-яких архітектурних пропорцій. Серія із трьох абсолютно однакових за габаритами робіт формує класичний художній триптих, що сприймається глядачем як єдиний, нерозривний концептуальний ансамбль. Така продумана конфігурація дозволяє керівництву установи гнучко підходити до розміщення творів залежно від планування конкретного приміщення, адже їх можна повісити як в один горизонтальний ряд у просторому вестибюлі чи над зоною очікування, так і згрупувати у вигляді вертикального чи квадратного блока в простінках між вікнами або на сходових маршах. Або розділити їх розсунувши подалі одне від одного.

Особливу роль відіграє специфіка сприйняття саме низького барельєфа в інтер'єрі адміністративного корпусу. Оскільки ці панно розраховані на закриті приміщення, глядач взаємодіє з ними на досить близькій відстані, що зазвичай становить від одного до трьох метрів. Низький рельєф є ідеальним художнім рішенням для таких умов, оскільки він не перевантажує стіни масивними об'ємами, виглядає витончено, не краде корисну площу приміщення і повністю унеможливорює ризик випадкового травмування людей у вузьких коридорах чи прохідних зонах.

При цьому художня виразність низького барельєфа цілком і повністю залежить від правильно спроектованого сценарію освітлення. При прямому або фронтальному світлі низький рельєф візуально стає плоским, втрачає свою тривимірну привабливість і художню цінність. Через це в зоні експонування триптиху необхідно заздалегідь передбачити якісне бокове, дотичне або верхнє спрямоване освітлення за допомогою сучасних трекових систем або поворотних спотів. Саме таке світло здатне створити глибокі тіні у заглибленнях фактурної шерсті тварин і вигідно підкреслити головні об'єми їхніх морд. Психологічний вплив колористичного вирішення панно також має суворо підпорядковуватися діловому стилю адміністрації. Образи лева, тигра та леопарда є головними символами будь-якого зоопарку, тому їхня поява в інтер'єрі є логічною та очікуваною. Однак колірна гама виробів має бути стриманою і гармоніювати з тональністю стін. Використання монохромних, благородних природних відтінків, таких як колір слонової кістки, патинованого каменю чи глибокого сірого пігменту, дозволяє тонко інтегрувати яскраві анімалістичні образи без створення зайвого візуального навантаження, повністю зберігаючи робочу та професійну атмосферу установи.

1.4. Дослідження аналогів у творчості сучасних майстрів рельєфної та анімалістичної пластики

Важливим етапом проектування інтер'єрного триптиху для адміністративного корпусу зоопарку є аналіз художнього досвіду сучасних українських майстрів, які працюють у сфері скульптурного рельєфу та анімалістичного жанру. Дослідження аналогів дозволяє виявити провідні тенденції у пластичному трактуванні образів тварин, оцінити специфіку взаємодії об'єму з архітектурним простором, а також визначити ефективні прийоми стилізації морфологічних ознак хижаків. Сучасна українська скульптурна школа демонструє широкий спектр підходів — від глибокого академічного реалізму та монументалізму до експресивної стилізації та фантасмагоричного переосмислення природних форм, що дає багате підґрунтя для формування власної концепції барельєфних панно тигра, лева та леопарда.

Яскравим прикладом високого академізму та бездоганного знання пластичної анатомії є творчість видатного українського скульптора Володимира Одрехівського. Його монументальні та інтер'єрні роботи є цінним аналогом з точки зору архітектоніки рельєфу та його світлотіньового моделювання. Одрехівський майстерно використовує градації висоти рельєфу. У контексті проектування голів великих кішок його досвід є фундаментальним для моделювання фокусних точок, зокрема прямого погляду тигра чи масивного перенісся лева, де кожен міліметр глибини рельєфу працює на уловлювання косих променів штучного освітлення адміністративного інтер'єру. Роботи майстра демонструють, як завдяки м'яким переходам форми та чергуванню напружених м'язових вузлів можна досягти ефекту внутрішньої пульсації та життєвої сили без буквального копіювання дрібних деталей шерсті.

В області безпосередньої анімалістичної пластики та декоративного формотворення вагомим аналогом є творчість відомого скульптора Олега Пінчука. Його пластична мова базується на експресивному переосмисленні зооморфних мотивів та активному використанні багатьох видів фактурних оброблень поверхонь. Пінчук часто вдається до гротеску та міфологізації образів тварин, наділяючи їх особливим характером та емоційним навантаженням. Для розробки образу леопарда та тигра цей аналог є цінним у розрізі фактурного декорування. Авторська техніка Пінчука, що передбачає покриття об'ємів дрібними графічними насічками, крапками чи рельєфними візерунками, безпосередньо корелює з ідеєю інтерпретації смуг тигра та розеток леопарда не через колір, а через скульптурну текстуру, яка додає панно додаткової візуальної вібрації та декоративної витонченості.

Окрему увагу в межах дослідження аналогів приділено досвіду сучасних київських та харківських скульптурних майстерень, зокрема об'єднанню «Art Sculptor», які спеціалізуються на створенні ексклюзивних анімалістичних об'єктів для публічних та приватних просторів. Їхні роботи демонструють синтез класичної форми з новітніми вимогами до сучасного ділового інтер'єру, де анімалістична фігура стає статусним ідейним центром. Аналіз інтер'єрних барельєфів показує, що сучасний дизайн тяжіє до локального виділення ключових анатомічних домінант: морда тварини опрацьовується максимально детально та реалістично, тоді як периферійні зони (грива лева або бакенбарди тигра) плавно списуються в площину стіни. Такий прийом дозволяє уникнути візуального перевантаження адміністративного приміщення та гармонійно вписати монументальний триптих у загальну архітектоніку стін. Таким чином, комбінування анатомічної строгості школи Одрехівського з фактурною сміливістю Пінчука та ергономічністю сучасних дизайн-майстерень сформувало надійну концептуальну базу для створення авторських барельєфів великих кішок.

1.5. Порівняльний аналіз художньо-пластичних рішень у творчості майстрів

Для виявлення найбільш ефективної стратегії моделювання інтер'єрного триптиху було проведено детальний порівняльний аналіз художньо-пластичних рішень обраних майстрів за трьома ключовими критеріями: ступінь анатомічної деталізації, характер взаємодії об'єму з простором стіни та специфіка фактурного опрацювання поверхонь. Порівняння академічного підходу Володимира Одрехівського з експресивно-декоративним стилем Олега Пінчука та ергономічними рішеннями сучасних дизайн-студій, таких як «Art Sculptor», дозволило чітко окреслити межі авторського художнього пошуку та обґрунтувати вибір власної композиційної мови для втілення образів тигра, лева та леопарда.

У контексті ступеня анатомічної деталізації досліджувані аналоги демонструють принципово протилежні вектори. Пластика в роботах Володимира Одрехівського базується на суворій тектоніці та узагальненні великих м'язових форм, де індивідуальні особливості голови хижака передаються через точну архітектоніку черепа, а не через дрібні деталі. Натомість Олег Пінчук повністю відмовляється від академічної правдоподібності на користь гротеску, міфологізації та свідомої деформації пропорцій, що зміщує акцент з реального образу тварини на її емоційну та символічну експресію. Сучасні комерційні майстерні пропонують компромісне, гіперреалістичне вирішення, де кожна зморшка та пасмо шерсті промальовуються з максимальною фотографічною точністю. Для проєктування барельєфів адміністративного корпусу зоопарку за основу було взято саме тектонічний підхід Одрехівського з локальними елементами реалізму сучасних майстерень, що дозволило зберегти монументальну солідність образу без надмірного натуралізму.

Характер взаємодії скульптурного об'єму з площиною стіни також суттєво відрізняється в аналізованих джерелах. Роботи Одрехівського характеризуються тонким живописним нюансуванням, де барельєф плавно виростає з архітектурного тла і так само м'яко розчиняється в ньому, створюючи єдиний просторовий континуум. У творчості Пінчука рельєф часто набуває рис горельєфу або навіть круглої скульптури, яка агресивно вторгається в простір інтер'єру, що може бути надто домінантним для стриманого ділового середовища. Дизайн-студії зазвичай використовують чітке силуетне обмеження рельєфної плити, яка монтується як окрема картина. Авторська концепція триптиху інтегрує прийом Одрехівського, де периферійні частини голів (грива лева, бакенбарди тигра) делікатно «вписуються» у площину стіни, що забезпечує органічне злиття монументального мистецтва з архітектурою адміністративного приміщення.

Останнім важливим критерієм порівняння є фактурне опрацювання поверхонь, яке безпосередньо впливає на сприйняття об'єму під дією світла. Текстура робіт Одрехівського залишається переважно гладкою, матовою, розрахованою на м'яке розсіяне освітлення. Олег Пінчук, навпаки, насичує поверхню екстремальним рельєфним декором, карбуванням та насічками, які створюють активну вібрацію світлотіні. Сучасні студії прагнуть відтворити натуральну текстуру шкіри та хутра. Порівняльний аналіз показав, що для триптиху великих кішок найбільш доцільним є синтез цих підходів: гладкі анатомічні площини морд хижаків контрастують із тонкою графічною насічкою смуг тигра та розеток леопарда (за принципом Пінчука), що дозволяє виразити унікальне забарвлення тварин виключно пластичними засобами рельєфу, не вдаючись до використання кольору.

Висновки до розділу 1

Проведені у першому розділі теоретико-методологічні основи створення декоративних панно дозволяє зробити ряд важливих висновків, які

формують методологічну основу для практичної роботи над серією барельєфів для зоопарку:

1. Використання монохромних, благородних природних відтінків, таких як колір слонової кістки, патинованого каменю чи глибокого сірого пігменту, дозволяє тонко інтегрувати яскраві анімалістичні образи без створення зайвого візуального навантаження, повністю зберігаючи робочу та професійну атмосферу установи.
2. Для серії барельєфів великих кішок найбільш доцільним є синтез підходів: коли гладкі анатомічні площини морд хижаків контрастують із тонкою графічною насічкою смуг тигра або розеток леопарда, що дозволяє виразити унікальне забарвлення тварин виключно пластичними засобами рельєфу, не вдаючись до використання кольору
3. Доцільним є метод художньої стилізації, який полягає у виявленні головних пластичних об'ємів, узагальненні другорядних елементів та посиленні декоративних якостей матеріалу для органічної інтеграції образу дикої природи в архітектуру інтер'єру.

Таким чином, врахування висновків проведених аналітичних дій та досліджень дозволяє гармонійно вписувати такі витвори мистецтва в обмежені простори сучасних офісів, кабінетів та адміністративних будівель, не перевантажуючи їх зайвою масивністю.

РОЗДІЛ 2. ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТИВНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ПРОЄКТУ

2.1. Розробка композиційних ескізів серії барельєфів «Лев», «Тигр», «Леопард»

Проектна частина, саме проектування серії декоративних барельєфів розпочалася з тривалого етапу збору фотографічного матеріалу та виконання пошукових начерків. Головне завдання ескізування полягало у віднайденні такого композиційного вирішення, яке б дозволило об'єднати три самостійні площини розміром шістдесят на шістдесят сантиметрів у цілісний, оптично врівноважений триптих. Формат квадрата вимагав особливого підходу до кадрування анімалістичного портрета. Було прийнято художнє рішення відмовитися від зображення фігур тварин у повний зріст і зосередити увагу глядача виключно на великому плані — мордах хижаків. У процесі графічного пошуку розроблялися кілька варіантів просторового взаємозв'язку елементів триптиху. Загальним композиційним рішенням стало лінійне розташування, де центральним елементом виступає панно із зображенням тигра, а бічними акцентами — портрети лева та леопарда. За остаточним художнім задумом, зображення тигра є центральним композиційним ядром усієї серії. Образ тигра з його експресивним смугастим малюнком природнього забарвлення диктує потужну внутрішню динаміку, тому його морда в ескізі була вирішена в суворому, величному анфасі. Це дозволило жорстко зафіксувати увагу глядача на центральній осі всього ансамблю. Бічними акцентами, що флангують центр, стали портрети лева та леопарда. Для створення внутрішнього візуального руху та композиційної цілісності триптиху, погляди та повороти голів лева та леопарда були спроектовані з легким натяком тричвертним ракурсом, спрямованим усередину композиції — до морди тигра (при розташуванні картин: лев, тигр, леопард), або спрямованими в різні протилежні боки від центру (в різні боки від тигра, в

разі розташування картин: леопард, тигр, лев). Для створення внутрішньої динаміки та композиційної замкненості ансамблю, погляди та повороти голів бічних хижаків були спроектовані з легким ракурсом в межах від прямо анфас до три чверті, спрямованим до центру. Морда тигра, навпаки, вирішена в динамічному, стрімкому (наче готовому до стрибка), величному анфасі. Це дозволило зафіксувати увагу на центральній осі всієї композиції.

Композиційне центрування триптиху навколо фігури тигра має ключове ідейне навантаження. Тигр, як один із найбільш загрозливих видів котячих, символізує найвищу точку концентрації природної енергії, динаміки та волі, вимагаючи до себе максимальної уваги глядача. Розподіляючи по флангам образи лева (як символу непохитного авторитету, мудрості та структурної влади) та леопарда (як уособлення таємничої грації, прихованої сили саван, пралісів та бездоганної адаптивності до місцевості) – я намагалася гармонізувати (врівноважити) композицію, в якій я свідомо не стала використовувати банальні хижі оскали та ікла цих тварин, а зосередилася виключно на погляді кожного великого хижака. Намагаючись «дозволити погляду очей будь кого з представників живої дикої природи показати та проявити без слів, без звуків, без пояснень» - наявність та важливість внутрішнього світу, емоцій, душі у кожної тварини. Навіть у хижаків...через очі можна побачити ДУШУ.

Головним композиційним та змістовним центром кожної роботи визначено очі тварин, під які підпорядковувалися всі інші пластичні маси рельєфу. На етапі фінального ескізування особлива увага приділялася лінійній ритміці: смуги тигра, плями леопарда та пасма гриви лева були графічно стилізовані так, щоб їхні напрямки та фактура створювали гармонійний візуальний переклик між усіма трьома панно.

2.2. Аналіз та підбір матеріалів: основа плита QSB, шпаклювальні суміші

Успішна практична реалізація художнього задуму та довговічність майбутнього низького барельєфа безпосередньо залежать від правильного, науково обґрунтованого підбору конструктивних і пластичних матеріалів. Як жорстка і міцна основа для кожного панно була обрана деревостружкова плита товщиною десять міліметрів плита QSB. Вибір плити QSB зумовлений високими показниками її стабільності під впливом статичних навантажень та стійкості до лінійних деформацій. На відміну від тонкої художньої фанери, натуральної деревини чи полотна на підрамнику, плита QSB під дією вологи, що неминуче виділяється з сирої шпаклювальної маси в процесі її висихання, не зазнає викривлення, розтріскування чи жолоблення. Це гарантує ідеальну площинність готового виробу протягом усього терміну його експлуатації в інтер'єрі.

Для безпосереднього формування об'єму низького барельєфа було проведено порівняльний аналіз різних видів шпаклювальних сумішей. Традиційний чистий будівельний гіпс (алебастр) було відхилено через його надто швидке застигання, що унеможливило тонку, тривалу художню проробку дрібних деталей, а також через його підвищену крихкість після висихання. У результаті технологічного аналізу вибір було зупинено на використанні полімерних шпаклювальних сумішей. Полімерна шпатлівка має унікальний комплекс фізико-механічних властивостей: високу пластичність, низьку усадку, чудову адгезію до підготовленої дерев'яної поверхні та тривалий час життєздатності розчину, що вкрай важливо для ретельного моделювання фактури шерсті тварин. Фінішна шпатлівка завдяки своїй дрібнодисперсній структурі дозволяє досягати абсолютної гладкості на окремих ділянках рельєфу, таких як носове дзеркало та очі хижаків. Для забезпечення максимального зчеплення між гладкою плитою QSB та накладеним пластичним шаром технологією передбачено обов'язкове

використання глибоко проникного акрилового ґрунту з додаванням кварцового піску (бетон-контакт), що створює необхідну шорсткість поверхні.

Для художнього тонування елементів низького барельєфа до базової білої водоемульсійної фарби мою було додано чорну акварель. Створений таким чином розчин сірого кольору різних відтінків дозволив виконати тонування моїх картин дипломного проекту. Це підкреслило глибину рельєфу, посилило тривимірний ефект композиції та забезпечило плавний колірний перехід, що гармонує із сірим багетом рами.

Для оформлення кожної картини художнього панно я обрала вузький багет стриманого сірого кольору з фактурним рельєфом у вигляді невеликих рисок. Його мінімалістична форма підкреслює об'єм низького барельєфа без зайвого відволікання уваги, а нейтральний відтінок і витончений лінійний малюнок гармонійно доповнюють композицію.

2.3. Технологія виконання низького барельєфа: етапи роботи та інструменти

Технологічний процес виготовлення художнього панно з низьким барельєфом є послідовним комплексом творчих та технічних етапів. Кожен етап вимагає застосування спеціалізованого інструменту та чіткого дотримання часових інтервалів для висихання матеріалів.

1. Інструменти та обладнання

Для виконання комплексу робіт було підібрано та використано такі інструменти:

- Для підготовки основи та нанесення маси: мастихіни (різних форм та розмірів), металеві та гумові шпателі, широкі флейцеві пензлі.
- Для моделювання та ліплення: стеки (пластикові, дерев'яні), круглі пензлі з жорстким ворсом (для розгладження деталей).

- Для шліфування та доведення: наждачний папір різної зернистості (Р60 для грубої обробки, Р240 та Р320 — для фінішного вигладжування), малярний скотч.
- Для фінішного оздоблення: художні пензлі (синтетика), ємності для змішування фарб.
- Засоби індивідуального захисту: респіратор (для захисту від пилу під час шліфування), захисні рукавички.
- Міні фрезер для обробки деревини.

2. Етапи виконання роботи

Технологія створення панно розподіляється на п'ять основних етапів.

Етап I. Підготовка основи та нанесення ескізу

1. Обробка плити QSB: поверхню деталі шліфувала наждачним папіром Р60 грубої зернистості, потім очистила від пилу та двічі з обох боків плити покрила ґрунтовкою глибокого проникнення для забезпечення високої адгезії зі шпаклювальною сумішшю.
2. Армування (за потреби): для запобігання відшаруванню наноситься тонкий контактний шар шпаклівки який армується (я не використовувала)
3. Перенесення малюнка: контури зображення майбутнього низького барельєфа переносяться на підготовлену поверхню основи методом промальовування графітовим олівцем.
4. Останнім етапом підготовки основи я виконала ґрунтування ґрунтовкою з кварцевим піском (для збільшення шорсткості поверхні під майбутнє нанесення мас шпаклівки)

Етап II. Нарощування об'єму та чорнове моделювання

1. Пошарове нанесення суміші: за допомогою шпательів та мастихінів на композиційні ділянки наносено шпаклювальну масу в необхідних

місцях картини. Товщина кожного шару не повинна перевищувати 3–5 мм для уникнення розтріскування.

2. Формування рельєфу: шпателями та мастихінами викладено основні об'єми, чим задано плани та напрямки елементів відповідно до специфіки низького барельєфа.
3. Проміжне висихання: кожен нанесений шар залишала до повного висихання (згідно з інструкцією виробника суміші), після чого злегка зачищала нерівності, наждачним папіром
4. Передостаннім етапом перед фінішною обробкою зроблено гравірування форми (заглиблення) форми очей та ніздрів кожної окремої тварини за допомогою міні фрезера (для роботи по деревині).

Етап III. Чистове виліплювання та деталізація.

1. Промальовування дрібних деталей: за допомогою дерев'яних стеків та мастихінів я наносила та зрізала надлишки матеріалу, чим уточнювала контури та опрацьовувала дрібні художні елементи кожної картини.
2. Пластичне вигладжування: за допомогою вологих пензлів поверхня барельєфа розгладжувалася в необхідних місцях, чим ліквідувалися дрібні подряпини та технологічні сліди від інструментів.

Етап IV. Абразивна обробка (шліфування)

1. Первинне шліфування: після остаточного висихання всієї маси барельєфа виконується зачистка наждачним папером крупної зернистості (P60) для видалення напливів.
2. Фінішне вигладжування: дрібнозернистою наждачною шкіркою (P120, P240, P320) поверхня доводиться до ідеально гладкого стану в

потрібних місцях, що є критично важливим для якісного фарбування деяких ділянок.

3. Знепилювання: залишки сухого гіпсового пилу ретельно видаляються щіткою, після чого рельєф покривається фінішним шаром ґрунтовки для будівельних робіт.

Етап V. Фінішне колорування, тонування та монтаж у раму

1. Базове фарбування: на всю поверхню барельєфа за допомогою пензля рівномірно наноситься біла водоемульсійна фарба, яка створює щільний матовий фон.
2. Художнє тонування: підготовлений розчин сірого кольору (біла фарба з додаванням чорного акварельного пігменту) акуратно наноситься на заглиблені ділянки рельєфу за допомогою м'якого пензля та інші потрібні місця затемнень. Цей прийом дозволяє штучно поглибити тіні та виявити пластику низького барельєфа.
3. Оформлення багетом: після повного висихання фарбових шарів готове панно монтується у вузьку сіру раму з лінійним рельєфом, яка фіксує краї плити QSB-основи та надає виробу завершеного виставкового вигляду.

Висновки до розділу 2

- Застосовані композиційні методи: створення анімалістичних портретів тварин, групування їх у єдину стилістичну серію та фіксація робіт у рами єдиного з барельєфами стилю забезпечило композиційну завершеність;
- Використані матеріали: - у процесі аналізу було обґрунтовано

та підібрано оптимальний комплекс матеріалів, які відповідають санітарно гігієнічним нормам законодавства (усі матеріали сертифіковані в Україні) та за своїми художньо-естетичними та технологічними характеристиками повністю відповідають вимогам поставлених мною задач;

- Прийоми роботи (з вибраними матеріалами), які було обрано у ході розробки технологічного процесу, і які було детально вивчено, структуровано та практично реалізовано на всіх етапах створення художнього панно з низьким рельєфом, плюс правильний підбір професійного інструментарію (мастихінів, абразивів, шпателів, пензлів) та технологічно обґрунтоване пошарове нанесення шпаклювальної маси - мінімізували ризик розтріскування матеріалу та допомогли досягти необхідної фактури поверхні;
- Чітке дотримання послідовності: - від підготовки міцної основи з плити QSB до фінішного тонування розчином водоемульсійної фарби з чорним акварельним пігментом, нанесенням лазурі (для будівельних робіт) на готове зображення та поверхню барельєфів дозволило забезпечити високу якість, міцність та довговічність виробу.

Таким чином все перелічене забезпечило повну готовність панно до експлуатації в інтер'єрі адміністративного корпусу, дозволило досягти максимальної монументальності та психологічної виразності образів в готових виробках, що повністю відповідає специфіці інтер'єру адміністративного корпусу зоопарку.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ

3.1. Процес виготовлення та декорування панно

Фінішний етап створення триптиху передбачає остаточне художнє декорування, яке покликане максимально виявити пластику низького барельєфа та підкреслити унікальну фактуру кожної тварини. Після повного висихання та механічного шліфування шпаклювального шару на всіх трьох панно проводилася обов'язкова підготовка поверхні до фарбування за допомогою глибоко проникної акрилової ґрунтовки. Це фіксувало найдрібніші частинки матеріалу, унеможливило перевитрату фарби та гарантує її міцне зчеплення з основою.

Колористичне рішення серії побудоване на монохромній концепції з використанням шляхетних природних відтінків патинованого каменю та слонової кістки, що дозволяє органічно вписати художній твір у стриманий діловий інтер'єр адміністративного корпусу зоопарку. Повністю завершується процес художнього оздоблення нанесенням фінішного захисного шару матового акрилового лаку на водній основі – лазурі для будівельних робіт, яка захищає твори від сонячного ультрафіолету, вологи та механічних пошкоджень, не створюючи при цьому небажаних глянцевого відблисків, що заважали б цілісному візуальному сприйняттю триптиху.

3.2. Розрахунок витрат матеріалів та собівартості виробів

Економічне обґрунтування дипломного проєкту є важливою складовою, яка підтверджує фінансову доцільність та доступність виготовлення розробленої серії декоративних панно для адміністрації зоопарку. Розрахунок загальної собівартості виробів складається з вартості основних і допоміжних матеріалів, витрат на електроенергію під час роботи з інструментами, а також амортизаційних відрахувань.

Для виготовлення трьох панно розміром шістдесят на шістдесят сантиметрів було використано одну стандартну плиту деревостружкової заготовки (плити QSB), з якої здійснено точний розкрій трьох квадратних модулів. До прямих матеріальних витрат увійшли: стартова та фінішна полімерна шпатлівка загальною вагою три кілограма, один літр глибокопроникного акрилового ґрунту, один кілограм ґрунтовки типу «бетон-контакт» із кварцовим наповнювачем для створення адгезійного шару, акварельна художня фарба (сажа газова), а також сто мілілітрів матового захисного лаку – лазурі для фарбованих водоемульсійними фарбами поверхонь. До супутніх витрат віднесено наждачний папір різної зернистості, вартість трьох декоративних рамок багетів для кожної картини. А також амортизацію/вартість пензлів, шпателів та стеків. Оскільки весь процес ліплення та декорування виконувався вручну, витрати на електроенергію включали лише локальне штучне освітлення робочого місця та фрезерування. Проведені фінансові розрахунки довели, що використання доступної сировини та сучасних будівельних шпатлівок замість дорогої повністю об'ємною круглої скульптури з бронзи чи мармуру дозволяє отримати високоестетичний та довговічний елемент інтер'єру з приємною, доступною собівартістю, що робить проєкт вигідним для бюджету комунальної установи.

3.3. Екологічні та ергономічні вимоги до готових виробів

Проєктування та безпосереднє розміщення елементів художнього декору в громадських і адміністративних приміщеннях вимагає суворого дотримання чинних екологічних стандартів та ергономічних нормативів. Оскільки кабінети та вестибюлі адміністративного корпусу зоопарку є місцями тривалого перебування працівників та відвідувачів, усі матеріали, використані для створення панно, проходять ретельний відбір

на відповідність критеріям екологічної безпеки. Вибрана основа з плити QSB належить до класу емісії формальдегіду E1, що офіційно дозволено для використання в житлових та громадських інтер'єрах. Усі рідкі компоненти, включаючи полімерні шпаклювальні суміші, акрилові ґрунтовки, художні фарби та фінішний лак (лазурь), виготовлені на водній основі. Вони є абсолютно нетоксичними, не виділяють у повітряне середовище шкідливих хімічних сполук, летких органічних речовин чи неприємних стійких запахів як під час виконання робіт, так і в процесі подальшої багаторічної експлуатації виробів.

Ергономічний аспект проєктування пов'язаний із безпекою життєдіяльності та зручністю сприйняття художнього твору в просторі. Вибір техніки саме низького барельєфа, де максимальний виступ форми над площиною плити QSB не перевищує двадцяти міліметрів, повністю відповідає вимогам безпеки для закритих приміщень і коридорів.

Панно не створюють масивних перешкод на рівні плечей або рук людей, що проходять повз, унеможлиблюючи випадкове травмування чи зачіпання одягом. З точки зору ергономіки візуального сприйняття, розмір кожного модуля шістдесят на шістдесят сантиметрів є оптимальним для тривалого розглядання з близької та середньої відстані без виникнення зорової втоми.

Вага кожного готового панно вимагає надійної системи кріплення, що може бути реалізовано через встановлення міцних металевих підвісів, які жорстко фіксують триптих на стіні, виключаючи будь-який ризик випадкового падіння виробів. Окрім того, гладка, покрита захисним лаком поверхня рельєфу є стійкою до накопичення пилу та дозволяє проводити регулярне сухе та легке вологе гігієнічне очищення, що важливо для підтримання належного санітарного стану адміністративного приміщення.

Висновки до розділу 3

- З творчого, економічного та ергономічного погляду виріб розроблено з урахуванням специфіки візуального сприйняття в адміністративних будівлях.
- Стримана сіро-біла колористична гама та м'яке тонування рельєфу запобігають зоровій втомі працівників і відвідувачів.
- Оптимальні габарити панно, невелика вага та надійна фіксація у вузькому захисному багеті забезпечують зручність монтажу, безпеку експлуатації та легкість у щоденному сухому догляді.

Таким чином проєкт повністю відповідає вимогам ергономіки сучасного офісного простору, гармонійно доповнює його естетичну функцію.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі Розроблено та практично реалізовано пошарову технологію створення низького барельєфа. На основі проведеного комплексного дослідження та практичної реалізації проєкту можна зробити кілька ключових висновків:

1. Аналіз історичного розвитку барельєфа та його трансформації в сучасному дизайні довів, що мобільне декоративне панно є ефективним засобом гуманізації громадського простору, яке дозволяє позбутися монотонності стін та сформувати унікальний візуальний образ установи.
2. Обґрунтовано концептуальний вибір анімалістичного жанру для інтер'єру адміністрації зоопарку. Створення анімалістичної серії барельєфів дозволило підкреслити специфіку діяльності організації та створити гармонійне художнє середовище, що транслює ідею збереження дикої природи.
3. Досліджено та експериментально підтверджено ефективність використання плити QSB товщиною десять міліметрів як стабільної та стійкої до деформацій основи, що витримує статичне навантаження пластичного шару без жолоблення площини під час висихання.
4. Технологічно виправдано вибір полімерних та акрилових шпаклювальних сумішей для формування рельєфу. Матеріал продемонстрував високу пластичність, тривалу життєздатність розчину для детального прорізання фактури шерсті тварин та мінімальну усадку після повного застигання.
5. Розроблено та практично реалізовано пошарову технологію створення низького барельєфа (з максимальною висотою об'єму до

двадцяти міліметрів), яка включає етапи підготовки основи, нанесення базових мас, моделювання анатомічних форм стекіуванням, фарбування та фінішного художнього декорування методом патинування «сухим пензлем».

6. Економічні розрахунки собівартості підтвердили високу фінансову доступність проєкту завдяки використанню недорогої вітчизняної сировини, а аналіз екологічних та ергономічних параметрів довів повну безпеку готових виробів для закритих приміщень з тривалим перебуванням людей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво : підручник. Львів : Світ, 1993. 272 с.
2. Білик Н. П. Простір і форма: трансформація сучасної української скульптури в умовах соціокультурних криз. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2021. № 3. С. 45–53.
3. Безмощук Л. В. Інтер'єр громадських будівель: проектування та художнє оздоблення. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2018. № 3. С. 14–21.
4. Божко Т. О. Стилзація анімалістичних форм у графічному та пластичному мистецтві. *Мистецтвознавчі записки*. 2020. Вип. 37. С. 88–94.
5. Вдовенко О. В. Специфіка використання рельєфних композицій у сучасному дизайні інтер'єру. *Культура і сучасність*. 2019. № 2. С. 112–117.
6. Гнатюк Л. Р., Пономарьова О. В. Інтер'єр громадських приміщень : навч. посіб. Київ : НАУ, 2015. 168 с.
7. Даниленко В. Я. Дизайн та монументальне мистецтво в епоху глобальних катастроф : пошук нової художньої мови. *Деміург сучасної культури*. 2022. Т. 5, № 1. С. 8–19.
8. Єрменчук-Гручман Г. В. Анімалістичний жанр у декоративному мистецтві : від традицій до сучасного експерименту. *Актуальні проблеми художньої освіти*. 2021. № 5. С. 45–52.
9. Карманова О. В. Матеріалознавство та технологія обробки декоративних матеріалів. Київ : Основа, 2016. 204 с.

- 10.Ковальчук О. В. Матеріалознавство в монументально-декоративному мистецтві: від класичної фрески до сучасних будівельних композитів. Київ : Музична Україна, 2016. 284 с.
- 11.Кравченко П. О. Пластична анатомія тварин: особливості відтворення форми в скульптурі та рельєфі. Львів : ЛНАМ, 2016. 144 с.
- 12.Крижанівський М. П. Технологія роботи з полімерними та гіпсовими сумішами в художньому ліпленні. Київ : КНУКіМ, 2019. 190 с.
- 13.Олійник О. П. Архітектурно-художнє формування інтер'єрів адміністративно-управлінських будівель. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2018. VIP. 51. С. 234–241.
- 14.Прищенко С. В. Кольорознавство та композиція : навч. посіб. Київ : Кондор, 2017. 248 S.
- 15.Яковлєв М. І. Формоутворення в дизайні та візуальному мистецтві. Київ : Каравела, 2019. 256 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фото 1. Епоха палеоліту, коли первісні художники висікали перші контури тварин на скелях

Фото 2. Скельний барельєф стародавньої Ассирії

Фото 3. Історичні стіни міста Персеполь, Іран.

Фото 4. Рельєф Народження Афродіти (470—460 до н. е., також znаний як «Трон Людовізі»), ціла композиція, складена трьома рельєфами, виконаними на пароському мармурі., Давньогрецьке мистецтво.

Фото 5. «Народження Афродіти», Давньогрецьке мистецтво.

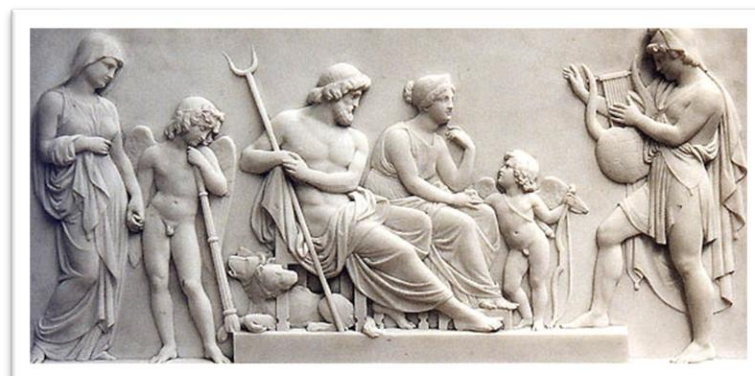

Фото 6. У стародавній Греції та Римі улюбленим місцем для барельєфів були фронтони храмів.

Фото 7. Афіна та Алкіной. Елліністичний період

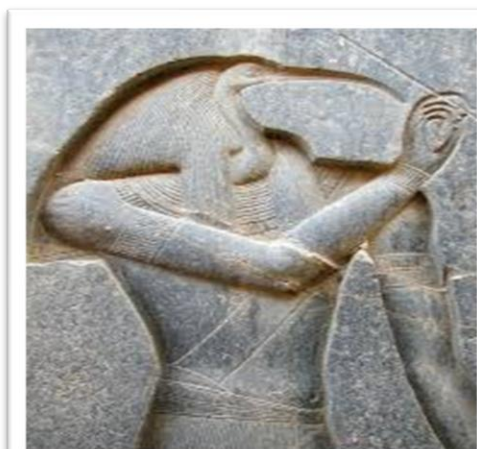

Фото 8. Койланогліф (від грец. *koilos* — порожнистий та *glyphe* — різблення) — це вид заглибленого рельєфу, де контур зображення висікається всередину площини каменю, а внутрішні деталі малюнка залишаються опуклими.

Фото 9. Донателло мармурового рельєфу «Святий Георгій, що вбиває дракона» (1416–1417)

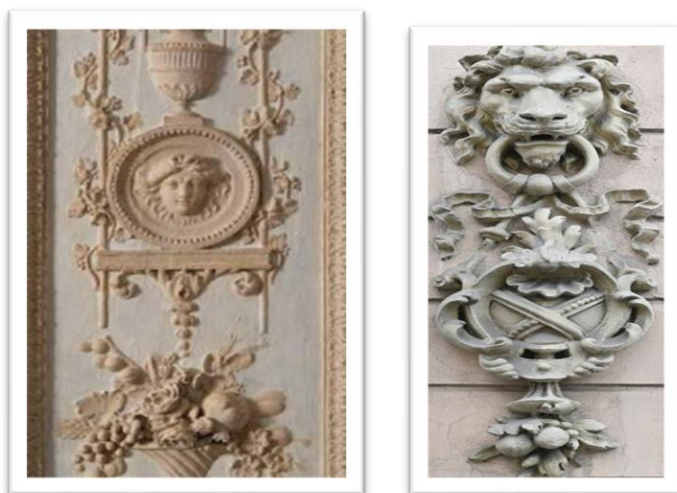

Фото 10. Роботи майстрів періоду бароко.

Фото 11 . Студія REMONT-DECOR

Фото 12. Робота скульптора
Одрехівського В.

Фото 13. Робота скульптора Пінчука Олега.

Фото 15. Робота Пінчука Олега.

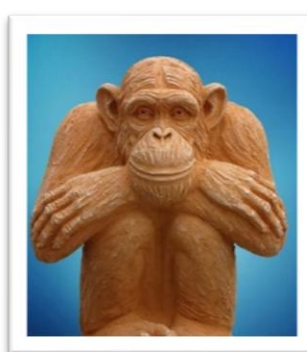

Фото 16. Олексій Леонов, студія “Art sculptor”.

Додаток В. Покрокова фотофіксація етапів роботи

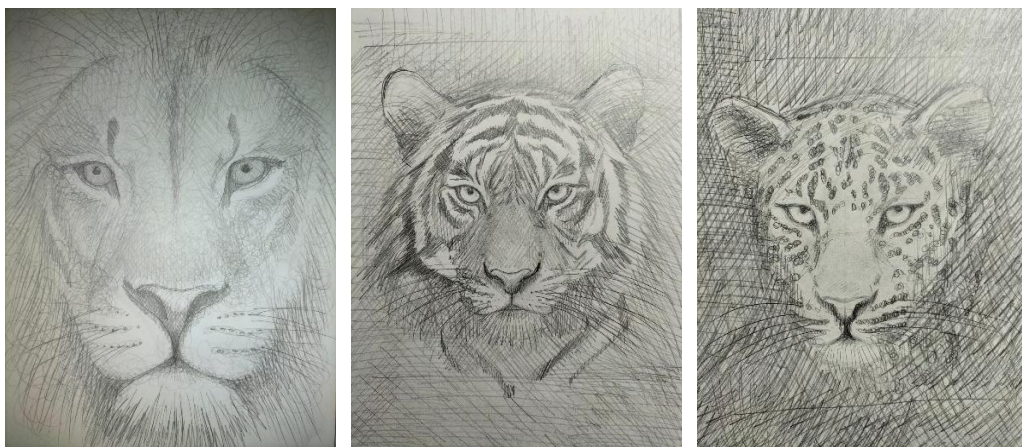

Фото 1. Ескізи .

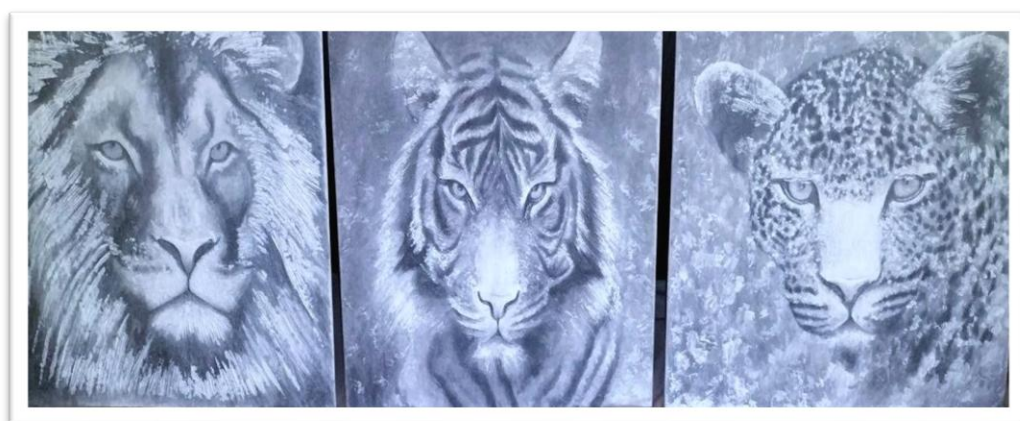

Фото 2. Нанесення шару матеріалу-шпаклювальної пасти для барельєфних робіт.

Фото 3. Нанесення захисного шару-грунтівки.

Фото 3. Нанесення наступного шару матеріалу-шпаклювальної пасти для барельєфних робіт.

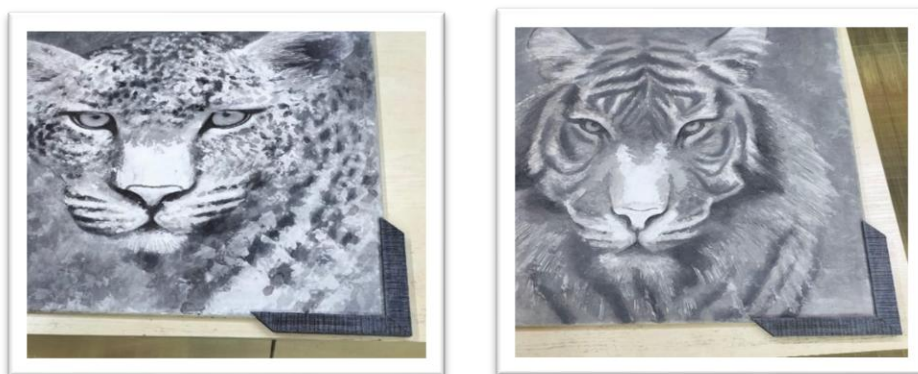

Фото 4. Вибір рами для робіт.

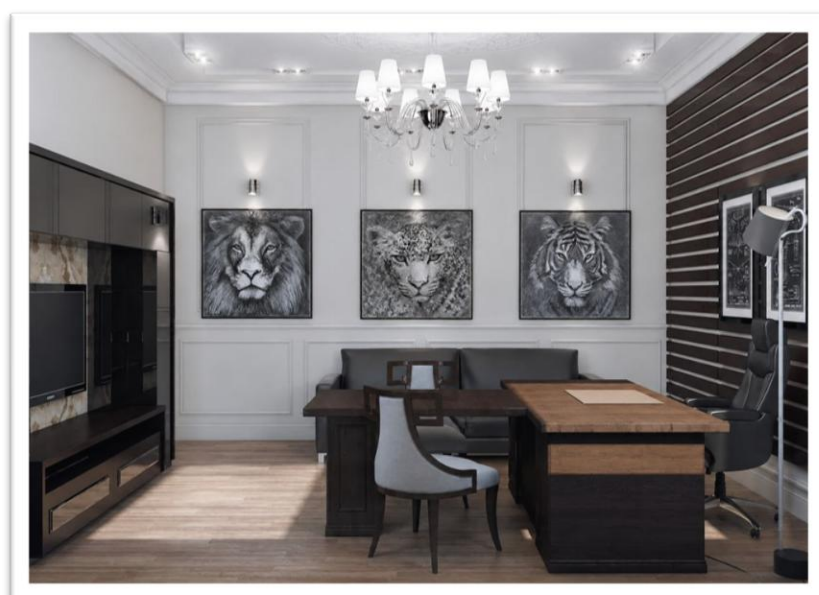

Фото 5. Вибір рами для робіт.

Фото 6. Готова робота.

Додаток С. Ескізні пошуки

РЕЗЮМЕ

Данилова Л.Л. Серія Барельєфів для Зоопарку.

Актуальність теми: актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю пошуку нових візуально-пластичних засобів для репрезентації екологічної місії та статусу сучасних природоохоронних установ, зокрема через інтеграцію монументального мистецтва в простір адміністративних корпусів та залів (приміщень) для відвідувачів.

Вибір барельєфу як художньої форми актуальний через його тривимірність, об'ємність зображення та створення відчуття тактильності при зоровому візуальному контакті глядача з художніми роботами барельєфного панно.

Мета роботи: дослідження сучасних підходів, методів та засобів створення анімалістичних образів та застосування їх у серії барельєфів для зоопарку.

Об'єкт роботи: анімалістичний барельєф як вид декоративного мистецтва.

Предмет роботи: створення анімалістичних образів хижаків в серії барельєфів для інтер'єру адміністративного корпусу зоопарку.

Методи дослідження:

Теоретичні: аналіз мистецтвознавчої та навчально-методичної літератури, вивчення аналогів.

Практичні: формоутворення, художнє виконання, створення об'ємів та рельєфів/контррельєфів на площині кожного панно, макетування, текстурування та тонування поверхонь.

Наукова новизна дослідження та творчого проекту полягає у виявленні та практичному застосуванні нових художньо-текстурних можливостей шпаклювальної маси в анімалістичному жанрі рельєфної пластики. Визначено специфіку моделювання органічних фактур хутра у низькому барельєфі, що дозволило створити оригінальний комплекс анімалістичних образів. На прикладі художнього осмислення образів лева, тигра та леопарда продемонстровано, як сучасна рельєфна пластика з утилітарних матеріалів може виступати головним композиційним та знаковим акцентом в інтер'єрі адміністративного корпусу зоопарку, поєднуючи монументально-декоративну та репрезентативну функції.

Результати: практичне значення одержаних результатів полягає в безпосередньому впровадженні створеної серії анімалістичних портретів тварин (лева, тигра, леопарда) в інтер'єр адміністративного корпусу зоопарку для оптимізації його предметно-просторового середовища.

Ключові слова: образотворче, декоративно-прикладне, мистецтво, панно, художньо-естетичний, ергономічний, технічний, вимоги, анімалістичні, образ, хижаки, серія, барельєф, адміністративний, корпус, зоопарк.